

Páté přikázání: Cti své rodiče.

Pořadí v lekci

6

Úvodní slovo a kapitola „Jak s přípravkou pracovat“ k Desateru [jsou k dispozici v pdf](#).

Téma

- Važ si rodičů, cti je a nezlehčuj. Hospodin ti ukazuje, co dobrého ti předávají. Sám na to navazuj a neztratíš se v životě.

Cíle

- Dítě si uvědomí: Mám rodiče a přátele, kteří mě mají rádi. Mám je rád, chci se jich držet. Děkuji za ně Pánu Bohu.
 - Děti uslyší: Je dobré sdílet, čemu rodiče věří, oč jim v životě jde.
 - Děti se přesvědčí: U rodičů je na co navázat. Na rodičích je také něco dobrého.
-

Pro učitele

Poznámky k přikázání

- **Cti** – je jediný imperativ v přikázáních. Ctít – v bibli znamená *nezlehčovat, vážit si*. Nejde o nekritické uctívání. Ctít rodiče znamená *ponechat jim váhu, brát je vážně, nepodceňovat*. Taková úcta není samozřejmá, automaticky daná ani vrozená.
- I příkazem „cti“ je osloven nejprve Boží lid jako celek. Počítá se tedy nejprve s kolektivním dědictvím a výhledem (vyvedl jsem tě z otroctví na cestu do zaslíbené země, proto „cti, Izraeli,“ výhled daný otcům), z něhož pak čerpají jednotlivci. Přikázání je **pro dospělého**, pro zralého vyznavače (není myšleno jako bič na děti), pro toho, kdo si ujasnil i svůj vztah k Hospodinu.
- **Otec a matka** – rodiče jsou předmětem úcty zejména jako ti, kdo další generaci předávají zaslíbení, daná otcům, a směr cesty víry.
- **Země, kterou ti dává Hospodin – tj. zaslíbená**. Je dobrá, prostorná, svobodná, bezpečná, je místem pokoje a spravedlnosti, zároveň je to cíl putování vysvobozeného, spaseného lidu víry (Ex 3,8).

- Co je země zaslíbená pro křesťany, dnes? Místo, kde se Boží zaslíbení setkává uprostřed života na zemi s naší odpovědí. Tady prožíváme, že Boží sliby nejsou chyby ani neuskutečnitelné sny. Prostor svobody, nových možností, pokoje, spravedlnosti a bezpečí vzniká tam, kde se přiblížilo Božího království – a lidé to vzali vážně.
- **Dlouho živ** – jde o budoucnost Božího lidu v zaslíbené zemi. Tato budoucnost se otevírá, když se následující pokolení drží směru, o který zápasili otcové. V pátém přikázání jde o rozpoznání, že Boží činy a sliby mají budoucnost – a naše budoucnost spočívá v tom, když se tohoto směru, této cesty budeme držet.

Poznámky k příběhu

- **Roli otce** příběh upřesňuje ve v. 5: Abraham s důvěrou a odvahou uposlechl Hospodinovo pozvání k cestě do zaslíbené země (srvn Gn 12,1nn) a celý život zápasil o to, aby držel směr této Boží cesty. Hleděl si přikázání a nařízení, tedy směrůvek, která cestu tohoto zaslíbení vytyčovaly. Když se Hospodin zjevuje Izákovi, potvrzuje – to je na Abrahamovi „úctyhodné“ z mého pohledu.
- **Návaznost příběhu otce a syna** je zdůrazněna opakováním a rozvíjením příznačných praoteckých znaků: Abrahamova i Izákova existence je nezajištěná, jsou hosté (i jméno Gerar znamená „Pobývání“, „Hostování“), ještě nejsou u cíle, nemají kde natrvalo složit hlavu. Opakuje se hlad (srvn Gn 12,10nn). Izák přebírá péči o vodní cisterny, které zřídili služebníci jeho otce. Vykopává to, co nepřející sousedé zasypali. Obnovuje tradici žití v zaslíbené zemi. „Prokopává se“ k hodnotám, které zanechal otec, a navazuje na ně (dává jména – v. 18).
- **Jak se Izák orientuje v konfliktu o studny?** – Jako ten, který sdílí víru ve smysluplnost hospodinovského „projektu zaslíbená země“. Má proti sobě Pelištejce („Válcovače zaslíbené země“) a je dost mocný, aby si životní zdroje – vodu – obhájil vlastními silami (srvn v. 13-14). Nicméně se rozhoduje a jedná jako ten, který jde v otcových stopách, a tak pochopil, o čem jde v zaslíbené zemi: Ne násilím hájit a prosazovat vlastní zájem a životní prostor, ale vytrvale a s nadějí hledat pokojné řešení, přestože se ovoce tohoto úsilí nedostaví hned. Proto obnovuje staré studny a hledá nové – a třetí studni dává vyznavačské jméno „Rechobot“ – teď se ukázalo, že v zaslíbené zemi je dost životního prostoru pro všechny.
- Tehdy se mu ukázal Hospodin jako „Bůh jeho otce“, a stvrdil mu, že **jde cestou, která má budoucnost**. A jeho přístup vposledu přesvědčí i dosavadní protivníky – přijdou za ním uzavřít smlouvu – respektují ho jako dárce požehnaného způsobu života (26-31).

- **Závěrečný nález čerstvé pramenité vody** (v. 32-33) stvrzuje – když syn Izák zápasil o věrnost odkazu otce, našel nejen prostor, ale i „vodu živou“ – jako pozdrav ze zaslíbené budoucnosti.

V čem je přikázání osvobodivé?

- Respekt k hodnotám, o které zápasili rodiče, není břemenem. Přikázání staví vztah rodiče – děti do perspektivy Hospodinova povolání a zaslíbení.
- Otevírá oči pro to, oč rodiče zápasili a nač je potřeba navázat, i když nám to rodiče nepředali. Tradice není v pohledu přikázání samopohyb, ale úkol pro další pokolení najít si samostatně cestu k nosným hodnotám rodičů – vykopat je z jejich zasutosti, hájit je.
- Přikázání pomáhá uvědomit si, že rodiče nejsou bezchybní, a přesto je ctím. Nejde o slepou, nekritickou poslušnost rodičovských autorit. Ctít neznamená přebírat jejich selhání a předsudky (Izák v době hladu neutekl do Egypta).
- Také není vždy lehké „unést“ své rodiče, přesto to má zaslíbení. Rabíni učí „Nemusíš jezdit do Izraele, můžeš si udělat zaslíbenou zemi doma, když budeš ctít otce a matku.“ Lidé, kteří mají komplikovaný vztah s rodiči, (z nějakého důvodu se o ně nezajímají, nectí je) – pak nejsou schopni žít svobodně. Nevyřešený vztah se jim pořád vrací, zasahuje ostatní vztahy. Pokud však dáme na přikázání, zaslíbení „abys byl dlouho živ“ nám říká, že náš život bude mít smysl. Ctít rodiče – to člověk nedělá přirozeně. Jak praví židovská tradice, je to nejtěžší přikázání. Ale má budoucnost.
- Přikázání umožňuje vážit si těch, kdo pečují o své rodiče ve stáří.

Úskalí

- V poměrech zemědělské společnosti, kde se děti učí životním dovednostem od rodičů, bylo toto přikázání samosebou srozumitelné a přijatelné. Dnes díky rychlému postupu technických vymožeností tato samozřejmost zmizela. Děti mají spíš zkušenost, čemu všemu staří lidé nerozumí. Chápeme-li přikázání v perspektivě „cesty z otroctví do zaslíbené země“, může vyniknout, že přikázání nepočítá s automatickou přijatelností. Umožňuje sdělit dětem: Rodič není „blbeček“, když něčemu nerozumí.
- Zkuste si formulovat, jak znějí jiná zdůvodnění, proč má člověk ctít své rodiče, a uvědomte si, jaký to nese s sebou problém. (Např. Postarám se o ně, protože se o mě dobře starali – to nemůže říci každý.)
- Ctít rodiče neznamená ždímat z dětí pozitivní emoce – děti přijímáme i s tím, že jsou na své rodiče naštvaní, něco jim na nich vadí. Můžeme jim sdělovat své přesvědčení, že

rodiče mají sice své chyby, a přesto je máme ctít. Pro děti to znamená také rozlišovat, co je na rodičích hodno následování (sami se ale příkrých soudů zdržme!)

- V dnešní době je poměrně běžná rodina neúplná. V hovoru s dětmi pečlivě naslouchejme, přijímejme děti i s jejich vztekem, smutkem nebo starostmi či idealizací nepřítomného rodiče.
- Někdy se může také stát, že se některý z rodičů chová patologicky (násilí, alkoholismus). Patologické jednání smíme/máme odsoudit, pokud ho děti zmíní, pozor však na paušální odsuzování osoby rodiče. Členové sboru se mohou/mají stát přijímajícími osobami, které dětem nabízejí bezpečné místo.
- Je možné, že se během vyučování dovíme něco o rodinách svěřených dětí, o vztazích dětí k rodičům. Je vůči dětem naší povinností udržet v tajnosti to, co nám bylo sděleno a nikde to nezveřejňovat (pokud to samozřejmě není oznamovací povinnost při podezření na trestný čin).
- Nejmladším dětem nezpochybňujte jejich rodiče a jejich lásku (i kdybyste měli své pochybnosti), přikázání neproblematizujte (chyby rodičů atp.).

Odkazy

- Pro střední a starší školní věk můžete využít [Pozvání na cestu SZ I, Spory o studně](#)
 - Se staršími dětmi můžete přečíst z knížky Sv. Karáska „Boží trouba“ příběh ze školy, vztahující se k 5. přikázání.
 - Inspirace: Pohádka Miloše Macourka o holčičce, která vygumovala maminku.
 - Obrázek – maminka s dítětem – ve zpěvníku BTS str. 64.
-

Pro děti

Rozhovor pro předškolní

S nejmladšími dětmi si budeme vyprávět o přikázání „Cti otce svého i matku svou“ bez použití katechetického příběhu tak, abychom probrali jejich zkušenosti, pomohli jim uvědomit si a vyslovit, jak se mají s rodiči rády, čeho si na rodičích váží (v čem je vlastně ctí) a nakonec za rodiče společně poděkovali. Opět budete samozřejmě muset improvizovat, nabízíme vám otázky (a možné dětské odpovědi) tak, abyste se mohli na rozhovor připravit. Zkuste si také na otázky odpovědět pro sebe sami.

Podle zkušenosti s dětmi, které máte před sebou, některé otázky klidně vynechejte, jestli máte pocit, že na ně děti nedokážou odpovědět. Pokud máte před sebou velmi malé děti kolem tří let, zestručněte práci na body – máme rodiče, máme se s nimi rádi, děkujeme za ně Pánu Bohu.

Dnes si budeme vyprávět o dalším Božím přikázání, a to se týká naší rodiny.

- **Kdo patří do rodiny?** (Maminka, tatínek, sourozenci.) **Kdo ještě?** (Babička, dědeček, bratřenci, atd.) **Ještě někdo?** (Děti mohou zmínit třeba i domácí zvíře, to jim nevymlouvejte, pokud to dítě tak vnímá, je to v pořádku.) Členy rodiny můžete např. schematicky kreslit na papír nebo použijete figury z flanelografu, postavičky z lega, loutky, dřevěné figurky atd.
- **Patří do rodiny ještě někdo, třeba kmotři? Kdo jsou to kmotři, víte, kdo je váš křestní kmotr? Patří do rodiny i přátelé, kamarádi? Proč patří do rodiny?**

(Při přípravě jsme si uvědomili, že ne každé dítě má ideální nebo úplnou rodinu, proto jsme chtěli rozšířit pozornost i na další „členy rodiny“, na pozitivní osoby v okolí dítěte, ve sboru. Uvědomili jsme si, že sbor může také poskytovat dětem rodinnou atmosféru a podporu. Pokud o takových problémech dětí ve vaší nedělce víte, ved'te takto děti k tomu, aby si uvědomily, kdo je jejich podpora, „rodičovská figura“, kdo je má rád.)

Tolik lidí, kteří nás mají rádi!

- **A jak vlastně poznáme, že nás mají rodiče rádi?** (Pokud by se odpovědi směřovaly jen k tomu, co všechno rodiče dovolí nebo dají, pak je můžete korigovat otázkou např: Když vám rodiče něco zakážou (nedají, co chcete) – mají vás rádi, nebo ne? Proč?)
A co vy, jak vy dáte najevo rodičům, že je máte rádi?
- **Vyměnili byste svoje rodiče?** (Otázka může být vhodná třeba i tam, kde se ukáže, že děti mají s rodiči nějaké konflikty např. ohledně pravidel apod, aby si děti uvědomily, jak ten spor je/není závažný.)
- **V čem byste se chtěli rodičům podobat? V čem byste chtěli být jako táta nebo máma?**

(Jde o to, aby si děti uvědomily, v čem na rodiče navazují, co od rodičů pozitivního přebírají. Pokud vás nějaká odpověď zaskočí, zkuste se nejprve zeptat „A proč?“ a dejte dítěti možnost, aby svoji odpověď rozvinulo, někdy na první poslech myšlenkový pochod dítěte nepochopíme, přijde nám divný, ale dítě to má promyšlené. Odpovědi neopravujte; pokud máte pocit, že si z vás dítě střílí, stačí se zeptat „Opravdu?“ a dále to nerozmazávat.)

Podělte se s dětmi o to, v čem se chcete podobat svým rodičům vy.

- **Už vás někdy napadlo poděkovat za rodiče Pánu Bohu? Za co byste chtěli poděkovat?**

Zakončete společnou modlitbou – pokud jsou děti zvyklé se modlit samy, mohou poděkovat za to, čeho si na rodičích váží, případně formulujte to, co děti řekly. Proste také za děti bez rodičů. A za všechny rodiče, aby měli své děti opravdu rádi.

Pomůcky: figurky nebo papír a fix, pastelky a pracovní listy pro děti.

Dětem rozdejte pracovní list, aby do něj nakreslily svou rodinu. Návrh pracovního listu pro předškoláky k „Cti otce i matku“: velké srdce (tlustá linka), do kterého se vejde obrázek rodiny, nad srdcem/kolem srdce bude nápis Milý Bože, děkuji ti za rodiče! (tiskací, snadno čitelné písmo).

Vyprávění (s motivací)

- Co umějí vaši rodiče? Co na nich obdivujete?
- Umějí udělat, vymyslet, vyprávět něco, co někdo jiný neumí?
- Povídají si o tom s vámi?
- Myslíte, že je to důležité i pro vás?

Pro mladší

Když byl Izák malý kluk, koukal, jak táta Abraham kope studny.

Proč to děláš, tati?

Aby naše ovce a velbloudi měli kde pít. Bez vody se nikdo naživu neudrží.

Byla to velká práce – najít místo, kde se při dešti udělá velká louže. Potom vykopat díru, kam voda nateče, vyzdít kameny a uzavřít poklopem. Tak zůstane dlouho po dešti voda studená a čerstvá.

Ale táto, napadlo jednu Izáka, tyhle pastviny p?ece nejsou naše. Až sbalíme stany a p?jdem pást jinam, co bude se studnou? Pro? si nekoupíš zahradu jako soused Abímelek, a neud?láš studnu na ní? To by bylo jist?jší.

Milý Izáku, zastavil se Abraham, moc rád si s tebou o t?ch studnách povídám. Víš, já v??ím Pánu Bohu. A ten mi slíbil, že práv? tahle zem? je dobrá pro nás, pro naše d?ti a pro naše ove?ky a velbloudy. Tady je máme pást. Nejde kolem ní postavit plot. Není naše jako sousedovic zahrada. Ale pro mne je d?ležit?é, že nám ji Pán B?h slíbil. Je to zem? od n?j slíbená – a to mi sta?í.

Pak uběhla léta. Izák už nebyl malý kluk. Vyrostl. Táta Abraham umřel a Izák sám chodil po té zaslíbené zemi. Hledal pastvu ovečkám. A měl jich čím dál víc. A taky měl strážce, které je hlídaly. Byl mocný, bohatý...

Jednou přišel na místo, kde kdysi táta Abraham kopal studny – a studny byly zasypané. Odkud budou ovečky pít?

To ud?lali Pelištejci, pane, že prý tu nemáme co d?lat, povídá nejsiln?jší strážný.

Máme jít a dát jim výprask, a? si pamatujou, že naše studny mají nechat na pokoji?

Izákovi se to nejdřív líbilo. Takhle by to určitě udělal i soused Abímelek. Ale pak si vzpomněl, co říkal táta Abraham.

Tahle zem? je slíbená od Pána Boha. A náš B?h nechce, abychom se o ni prali, nebo si ji brali násilím.

Ne, ne. Byla to d?ina pro tátu, a já tu d?inu zvládnu taky, ?ekl Izák.

S pomocníky vyházeli hlínu ven, studnu vyčistili a opravili.

Jenže Pelištejci přišli a začli se hádat:

Ta voda je jen pro naše ovce!

Nejsilnější strážný už si leštil meč:

Máme jít a dát jim výprask, a? nechají naši vodu na pokoji?

Ne ne, povídá Izák. To by se tátovi Abrahamovi nelíbilo. P?jdem o kus dál, za kopec, však tam máme studnu taky.

A zas s pomocníky vyházeli hlínu ven, studnu vyčistili a opravili.

Jenže jen co se v ní objevila voda, zas přišli Pelištejci a začli se hádat:

Ta voda je taky naše!

Tak p?jdem ještě o kus dál, povídá Izák. Táta v??il, že je tu místa dost pro všechny. A já tomu v??ím taky.

Nejsilnější strážný si klepal na čelo, proč už se do Pelištejců dávno nepustili, ale tak, aby to Izák neviděl. A Izák je vedl dál.

Tady budem kopat, povídá.

Vykopali studnu – a objevili pramen. Byla to krásná voda. A Izák se zaradoval:

Dáme té studni jméno „Místa dost“. Protože Pán Bůh slíbil, že tady v té zemi bude místa dost pro každého, a nemusíme se tu hádat. Pojďte všichni ochutnat, jaká je to dobrá voda! Pro lidi i pro ovce!

A když postavili stany a napojili žíznivé ovečky, děkoval Pánu Bohu:

Děkuji za dar téhle země. Děkuji za vodu a místo k dobrému životu! A děkuji ti za tatku Abrahama, který mi to všechno ukázal.

Akce–aktivity (motivace)

Řekněte dětem, ať si donesou fotky rodičů, prarodičů, lidí, kteří jsou pro ně důležití.

Nejprve mluvte o tom, čeho si na nich děti cení, váží, a také čím je štve, co se jim nelíbí...
(Když budete mít jako katecheti své fotky a zapojíte se do hovoru, bude atmosféra spontánnější!)

Dále můžete nad fotografiemi hovořit o „předávání a navazování“ a popř. si je třídit podle okruhů:

- Kdo předává lásku?
- Kdo předává znalosti?
- Kdo předává víru?
- Kdo předává zručnost, fortel, nápady?
- Kdo předává naději?

Varianta

Motivační otázka:

Chtěli po vás rodiče něco, co vám přišlo těžké nebo se vám do toho nechtělo, přišlo vám to nesmyslné nebo zbytečné? Měli jste udělat něco, co bylo nepříjemné?

(Nechte děti sdělit své zkušenosti, dejte jim prostor. Dejte slovo každému, kdo bude chtít.)

Můžete shrnout dětské zkušenosti, nebo doplnit např. takto:

To se stává, rodiče třeba chtějí, abyste domů přišli přesně v šest, ale vám se ještě chce jezdit na kole. Nebo vám říkají: uč se na tu písemku z matematiky! Už jsi cvičila na piano? Nebo ještě závažnější věci – musíš se jít omluvit bratrovi, když sis vypůjčil jeho míč bez dovolení. – To jsou věci, do kterých se vám nechce. Musíte překonat nějaké překážky, třeba svou nechuť. Vynaložit úsilí. Když vám to rodiče říkají, vidí v tom smysl – mají za to, že je dobré vynaložit nějaké úsilí, abychom něco získali, abychom byli odměněni.

Práce přímo s textem

Přečteme si text z Bible o Izákovi, který kopal studny. Abychom příběh pochopili, máme pro vás několik otázek – zkuste na ně odpovědět s pomocí textu nejprve sami nebo se porad'te s kamarády nebo vám pomůže učitel. (Dětem rozdejte papíry s textem, případně pracovní list.)

- Co je to Egypt – co vám to připomíná za biblický příběh? Proč tam Izák nemá chodit, ani když je hlad?
- Na jakých místech Izák kope studny? Proč asi?
- Proč nejde jinam?
- Jaká je jeho odměna?

Odpovědi dětí můžete komentovat a případně je dalšími otázkami navádět na správnou odpověď, můžete jim i poradit např. „hledejte ve verši...“, atd. Odpovědi můžete zopakovat a shrnout (doplnit) třeba takto:

Izák nemá chodit do Egypta – tam je sice vody dost, studny kopat není třeba, úroda je zajištěná, ale není to zaslíbená země. Je to místo, kde cizince zotročí a Bohu se tam sloužit nedá. Už Izákovu otci Abrahamovi zaslíbil Bůh místo, kde budou mít domov a budou svobodní. Proto nechce Izák odejít, to se naučil od svého otce, v tom ho následuje. I ty studny kope tam, kde je už Abraham jednou vykopal. Ví, že tam bude voda. A hlavně ví, že tu zemi mu Bůh slíbil. To bude místo, kde bude on i jeho děti žít. Našel smysl, proč neutíkat někam, kde to bude lehké a bez práce. Izák po svém otci opakoval i chyby, ale když neopustil zaslíbenou zemi, následoval ho a ctil ho v tom nejlepším, co mu Abraham předal.

Osobní reflexe:

Na začátku jsme přemýšleli o tom, že nám některé rady rodičů připadají těžké nebo nesmyslné. Dokážeme domyslet, jaké jejich rady mají smysl? A jaký nám přinášejí užitek?

(Pokud na začátku děti navrhovaly nějaké těžké rady nebo situace, zkuste společně najít v nich smysl, důvod, proč je rodiče o něco prosí, k něčemu je vedou, atd.)

Pokud jste měli málo „materiálu“, můžete použít následující tabulku na doplnění.

Těžký úkol

**Co získáš, když se překonáš a úkol
nebo prosbu splníš? Proč to má smysl,
proč je to dobré?**

Omluvím se sourozenci za věc vypůjčenou bez dovolení.

Přijdu v hodinu, na kterou jsme se s rodiči domluvili.

Jako „starší a rozumnější“ ustoupím mladším dětem.

Nelžu, ale budu mluvit pravdu, i když to není pro mě výhodné (např. jsem způsobil nějakou škodu, rozbil něco, atd.)

Věnuju čas učení před písemkou.

Cvičím hru na hudební nástroj.

Musím vstávat každou neděli děsně brzo do kostela.

Přesah

Otázky k rozhovoru:

- Zeptejte se rodičů, co důležitého jim předali jejich rodiče, popř. co museli objevit, „vykopat“ sami dodatečně.
- Víte, že velikonoční pesachová slavnost Hod beránka začíná otázkou dítěte, které se otce ptá „Proč jsme se tu sešli?“
- Myslí rodiče na vaši budoucnost? Kdy o tom s vámi mluví? Je to otrava nebo zábavné? Myslíte, že svůj názor změníte?
- Kdy říkáte „to nemá cenu“? (nedaří se domácí úloha, nedaří se slepit model, nebaví vás chodit do nedělky, nedaří se našetřit na vysněnou hračku) Jak to vidí rodiče? Myslíte, že svůj názor změníte?

Podnět: Zkuste dát mamince dárek v den svých vlastních narozenin – jako poděkování za to, že vám dala život.

Liturgie

Modlitba

Bože, děkuju ti za rodiče. Za to, že mi dali život, že tu jsem. Děkuju ti, že o mě pečují. Dej mi trpělivost, abych je měl rád a ctil je vždycky, i když mě někdy štvou a někdy jim taky nerozumím. Prosím tě, dej, abychom si navzájem odpouštěli, když si ublížíme. Prosím tě za děti, které vlastní rodiče nepoznaly. Najdi pro ně lásku u adoptivních rodičů a pěstounů. Amen.

Okénko do bohoslužeb

Mě by zajímalo, jak říkáte svým rodičům, jak je oslovujete (mami, mámo, maminko,...) A jak jim říkáte, když o nich mluvíte? (Maminka/tatínek, máma/táta, otec/matka...) No, člověk slyší lidi mluvit o svým rodičích všelijak (můžete, nemusíte použít i drsnější výrazy: např. tata, fotr, starej). Víte, někdy to není úplně lehké mluvit o rodičích vždy pěkně. Pán Bůh nás ale učí, že se o to máme snažit. Možná nejsou dokonalí, ale vděčíme jim za život. A alespoň za to, bychom si jich měli vážit. A většinou je toho i mnohem více. Děti dnes v nedělce čeká páté přikázání a také příběh o Izákovi a studnách. (Domluvte se s učiteli, zda použijí příběh o studnách, nebo zda zůstanou jen u přikázání.)

Odkaz na pracovní list

[12 Spory o studně](#)

[12 Spory o studně - st](#)

[5. přikázání – Izák](#)

Kam dále

[Pozvání na cestu SZ I, Spory o studně \(pro střední a starší školní věk\)](#)

Odkaz na píseň

[Vše dobré, co máme \(BTS19\)](#)

Cílová skupina

[Starší školní](#)

[Školní](#)

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

Katechetické cykly

[Desatero – Modlitba Páně – Krédo](#)

Téma

[Desatero](#)

Biblický odkaz (kat)

[Exodus 20,12](#)